

Warszawa, 3.07.2002 r.

**Opinia o projekcie ustawy o zmianie ustawy o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego
(druk nr 607)**

Projekt ustawy rozszerza zakres zadań Agencji Rynku Rolnego. Obecnie Agencja (zgodnie z obowiązującą ustawą o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego) realizuje interwencyjną politykę rolną państwa w celu stabilizacji rynku produktów rolnych i żywnościowych oraz ochrony dochodów uzyskiwanych z rolnictwa. Agencja prowadzi interwencyjny zakup i sprzedaż produktów na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, gromadzi i gospodaruje państwowymi rezerwami produktów rolnych, udziela poręczeń kredytów przedsiębiorcom realizującym zadania zlecone przez Agencję, dokonuje analiz rynku produktów rolnych i żywnościowych, przedstawia Radzie Ministrów propozycje regulacji w zakresie funkcjonowania rynku podstawowych produktów rolnych i żywnościowych oraz (w porozumieniu z Ministrem Gospodarki) dotyczące regulacji handlu zagranicznego produktami rolnymi. Ponadto Rada Ministrów może powierzyć Agencji wykonywanie innych zadań związanych z organizowaniem i funkcjonowaniem rynku produktów rolnych i żywnościowych.

Nowym zadaniem Agencji będzie przekazywanie bezpłatnie lub za częściową odpłatnością części zapasów żywności jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej, szpitalom, zakładom karnym, jednostkom wojskowym, szkołom, placówkom oświatowo-wychowawczym oraz organizacjom pozarządowym wykonującym zadania z zakresu pomocy społecznej lub udzielającym pomocy humanitarnej. Na podstawie programu przyjętego przez Radę Ministrów Agencja przekazywać będzie produkty rolne i ich przetwory oraz produkty i półprodukty żywnościowe wymienionym jednostkom i organizacjom społecznym.

Obecnie Agencja prowadzi działania interwencyjne na rynkach: zbóż, mięsa, masła, mleka w proszku, serów twardych, miodu pszczelego, rzepaku, tytoniu i skrobi ziemniaczanej. W 2001 roku znacznie zwiększyły się zapasy produktów rolnych i żywnościowych przetrzymywanych przez Agencję i w dalszym ciągu ponosi ona koszty związane z przechowywaniem zapasów produktów rolnych i żywnościowych. Koszty te pokrywane są z budżetu państwa. W chwili obecnej sprzedaż zapasów na rynek krajowy jest niemożliwa ze względu na niebezpieczeństwo destabilizacji rynku. Także eksport nadwyżek towarów żywnościowych wymaga dotowania z budżetu. Przeznaczenie części zapasów na

rzecz pomocy społecznej i humanitarnej może być rozwiązaniem lepszym niż ponoszenie kosztów gromadzenia i przechowywania zapasów oraz dotowania eksportu nadwyżek towarów żywnościowych. Rozszerzenie zadań Agencji Rynku Rolnego umożliwi przekazanie produktów rolnych i żywnościowych, w formie bezpłatnej lub częściowo odpłatnej, instytucjom pomocy społecznej i humanitarnej oraz innym potrzebującym instytucjom i jednostkom.

Projekt ustawy nie określa skutków finansowych dla budżetu państwa przyjęcia proponowanej ustawy. Z treści uzasadnienia można jedynie wnioskować, że z tytułu rozszerzenia zadań Agencji środki potrzebne dla Agencji na jej działalność (na przekazywanie nadwyżek żywności i działania interwencyjne) nie będą zwiększone. Jest to jednak wniosek wysuwany tylko na podstawie sformułowania, że „przeznaczenie części zapasów ARR na cele pomocy społecznej w dłuższym okresie czasu może być dla budżetu państwa bardziej korzystne i racjonalne niż ponoszenie kosztów utrzymywania zapasów lub dotowania dużego zakresu eksportu nadwyżek towarów żywnościowych”. Nie jest jednak jasne z jakich środków pokryte będą koszty przekazania nadwyżek produktów rolnych znajdujących się obecnie w magazynach, czy będą to dodatkowo przyznane środki budżetowe z rezerw celowych czy środki przeznaczone w planie budżetu na działania interwencyjne Agencji w 2002 r. Dodatkowo wątpliwość, że koszty te będą pokryte ze środków przyznanych Agencji wzbudza fakt, że z budżetu państwa przeznaczono znacznie mniej środków na działania interwencyjne Agencji niż w roku ubiegłym. Wydatki budżetowe ogółem dla Agencji Rynku Rolnego na 2002 r. zaplanowano w kwocie 295.960 tys. zł, tj. 44,7% przewidywanych w ustawie budżetowej na 2001 r. (633.706 tys. zł).

Agencja Rynku Rolnego działa w oparciu o ustawę o utworzeniu Rynku Rolnego, ale także w oparciu o Statut Agencji Rynku Rolnego nadany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 listopada 1996 r. (Dz. U. Nr 138, poz. 641 z późn. zm.). Statut Agencji jest dostosowany do jej zadań. Określa on zasady działania oddziałów terenowych Agencji, szczegółowe zasady gospodarki finansowej, procedury działalności interwencyjnej, zasady udzielania pełnomocnictw pracownikom Agencji, strukturę organizacyjną, zadania i zasady działania Rady, a także system kontroli wewnętrznej Agencji. Rozszerzenie zadań Agencji wymagać też będzie zmian w jej Statucie, w którym potrzebne jest podanie procedur przekazywania zapasów produktów rolnych i żywnościowych dla organizacji pomocy społecznej i innych jednostek oraz dostosowanie struktury organizacyjnej do nowych zadań.

Projekt ustawy określa jedynie, że Agencja przekazywać będzie bezpłatnie lub za częściową odpłatnością zapasy produktów rolnych i produkty żywnościowe na podstawie programu przyjętego przez Radę Ministrów. Projekt ustawy nie określa, kto przygotowuje projekt programu, co będzie określał program oraz jaka będzie kontrola realizacji wykonania programu przekazywania produktów rolnych i produktów żywnościowych jednostkom sektora finansów publicznych oraz organizacjom pozarządowym wykonującym zadania z zakresu pomocy społecznej lub udzielającym pomocy humanitarnej. Ponadto mogą znacznie zwiększyć się uprawnienia decyzyjne prezesa Agencji Rynku Rolnego, ponieważ po przyjęciu programu, prezes Agencji ustali (w porozumieniu z ministrem do spraw rynków rolnych oraz właściwymi ministrami) rodzaj i ilość produktów przekazywanych poszczególnym podmiotom. Tym bardziej więc ze względu na możliwość znacznego rozszerzenia zakresu uprawnień prezesa Agencji potrzebne jest określenie sposobu kontroli realizacji wykonania programu.

Sporządziła: Hanna Rasz